

2030 strategi for dbio's arbejde i uddannelsesudvalgene

Juni 2023

Dette papir giver et overblik over de lovgivningsmæssige rammer for dbio's repræsentanter i uddannelsesudvalgene og dbio's indsatser frem til 2030. Der er desuden udarbejdet et bilag om kliniske uddannelsespladser.

Strategien vil løbende blive justeret, når der sker væsentlige ændringer på uddannelsesområdet eller i professionen.

De lovgivningsmæssige rammer

Bioanalytikeruddannelsen udbydes på seks professionshøjskoler og er dermed underlagt lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser (LBK nr. 779 af 08/08/2019). Ifølge loven skal der nedsættes et uddannelsesudvalg for hvert uddannelsesområde:

- Uddannelsesudvalget har til opgave at rådgive bestyrelsen, rektor og ledelsen af det pågældende uddannelsesområde om uddannelsernes kvalitet og relevans for samfundet og om den regionale uddannelsesdækning.
- Uddannelsesudvalget inddrages ved udvikling af nye og eksisterende uddannelser og ved udvikling af nye undervisnings- og prøveformer.
- Uddannelsesudvalget kan herudover af egen drift rådgive om andre spørgsmål, der vedrører uddannelsesområdet.
- Uddannelsesudvalget afgiver indstillinger til bestyrelsens eller rektors godkendelse om de dele af studieordninger inden for udvalgets områder, der er institutspecifikke.

Ifølge bekendtgørelsen skal uddannelsesudvalgets medlemmer tilsammen have erfaring med og indsigt i uddannelsesområdet og de ansættelsesområder, som uddannelserne giver adgang til. Uddannelsesudvalget sammensættes således, at det afspejler det aftagende arbejdsmarked og regionale behov i forhold til uddannelsesområdet. Derudover udpeger studerende og medarbejdere hver to medlemmer af udvalget.

Regionsformændene i dbio er udpeget som dbio's repræsentanter i uddannelsesudvalgene.

dbio's indsatser på området frem til 2030

dbio's strategiske arbejde i uddannelsesudvalgene tager sit afsæt i dbio's politikker og kongresvedtagelser 2021.

Dimensionering

- Øg optaget på uddannelsen, så der er balance i udbud og efterspørgsel på bioanalytikere.

På landsplan er der en gennemsnitlig substitution på 16%. Det vil sige, at omkring hver 7. bioanalytikerstilling bliver besat af andre end bioanalytikere.

Kliniske uddannelsespladser

- Der skal sikres nok kliniske uddannelsespladser.
- Der skal sikres kliniske uddannelsespladser inden for alle bioanalytikeransættelsesområder.
- Der kan anvendes færdighedslaboratorium eller simulationslaboratorium.
- Der skal sikres ressourcer til den kliniske uddannelse, så kvaliteten følger med en øget dimensionering.

Regionerne er forpligtet til at stille et relevant antal kliniske uddannelsespladser til rådighed, og regionerne er også langt den største aftager af bioanalytikere. Kliniske uddannelsespladser opleves dog som en mangelvare pga. den teknologiske udvikling, de færre og større laboratorier på sygehusene, stort driftspres osv.

Bioanalytikere finder ansættelse andre steder end i regionerne, og der kan etableres kliniske uddannelsespladser uden for regionerne. Man skal blot holde sig for øje, at en professionsbachelor i bioanalytisk diagnostik er en sundhedsfaglig uddannelse, hvoraf de 120 ECTS ud af de samlede 210 er placeret inden for de sundhedsvidenskabelige fagområder.

I bekendtgørelsen for professionsbachelor i bioanalytisk diagnostik opstilles en række krav til de kliniske uddannelsespladser. Kravene alene gør dog ikke, at der sikres kvalitet, hvorfor der er udarbejdet et bilag, der kan støtte den enkelte i forhold til beslutninger vedrørende kliniske uddannelsespladser. I bilaget er der en kort gennemgang af:

- Krav til kliniske uddannelsespladser ifølge bekendtgørelsen.
- anbefalinger vedr. områder, der kan foregå på færdigheds- eller simulationslaboratorium.
- Refleksioner over forskellige typer af kliniske uddannelsespladser.

Frafald / motivation og tilknytning

- Flere studerende skal gennemføre uddannelsen.

Ca. 30 pct. af de optagne færdiggør ikke bioanalytikeruddannelsen, og det er lidt højere end andre professionsbacheloruddannelser på sundhedsområdet, men på linje med andre naturvidenskabelige uddannelser. Det primære frafald sker på 1. år. I 2019 var det 18 pct. af de bioanalytikerstuderende, der var faldet fra 1 år efter studiestart i 2018. Samlet set er flere end hver fjerde studerende (29 pct.) faldet fra bioanalytikeruddannelsen seks år efter studiestart. Fraffaldet skyldes mange faktorer – optagelseskrav, studieliv, faget i praksis, videreuddannelsesmuligheder osv.

Fleksibilitet i uddannelseslængde

- Der skal i særlige tilfælde være mulighed for fleksibilitet i uddannelseslængden.

Nogle studerende kan af forskellige årsager ikke gennemføre uddannelsen på 3½ år på den måde, som det er planlagt. De kan blive gode bioanalytikere, men de har brug for mere tid og fleksibilitet til at lære det, de skal. Det er bl.a. SU-reglerne, der spænder ben. Derudover vil nogle professionshøjskoler ikke acceptere fravær i klinikken, men det er her, nogle studerende føler sig mest pressede, fordi de er meget "på".

Tværfaglig uddannelse

- Bioanalytikerprofessionen skal tænkes ind i patientforløb sammen med studerende fra de øvrige sundhedsfaglige professionsbacheloror.

Det er svært at få etableret samarbejdsrelationer med andre fag, og det kræver meget af de kliniske undervisere at profilere faget og vise mulighederne for fælles projekter. Der er behov for at dele og synliggøre gode historier og eksempler i dbio og på professionshøjskolerne.

Bæredygtighed

- Bioanalytikerprofessionen skal uddannes, så de kan bidrage til, at ressourcer bruges optimalt i det danske sundhedsvæsen.

Danske Bioanalytikere støtter Regeringens målsætning om en reduktion på 70% af Danmarks CO2 udledning i 2030 og arbejder på at initiere tiltag og udbrede viden om tiltag, der allerede anvendes i sundhedsvæsenet og på de danske laboratorier for at sikre en reduktion. Tiltag, der spænder lige fra mindre spild, mindre forbrug af plast og færre unødvendige prøver og analyser. Bæredygtighed handler således også om prioriteringsdrøftelser.

Specialiseringsveje

- Der skal etableres specialiseringsveje for bioanalytikere.

I forbindelse med et projekt i Region Hovedstaden er der etableret flere specialiseringsveje for bioanalytikere, hvor der bl.a. er udviklet diplommoduler i og på tværs af specialerne på nogle professionshøjskoler. Det skal fortsat drøftes, hvordan uddannelsessystemet kan dække behovet for specialkompetencer hos bioanalytikere efter grunduddannelsen.

Merit

- Der skal etableres en merituddannelse for personer med andre uddannelser eller erhvervserfaring, som alle i landet har mulighed for at tage.

Manglen på bioanalytikere kan også afhjælpes ved at merituddanne fx sundhedsprofessionelle i andre faggrupper, molekylærbiologer eller udenlandsk arbejdskraft, der ikke kan få godkendt deres bioanalytikeruddannelse.

Det skal være muligt for alle i landet at tage en merituddannelse, og det taler for en virtuel løsning. Merituddannelsen skal gerne kunne tages, samtidigt med at man arbejder i et laboratorium.

Revision af studieordninger ol.

- Der skal sikres et aftagerperspektiv på ændringer i studieordninger.

Det anbefales, at der er gensidig orientering og involvering mellem regionsformanden og de øvrige bioanalytikere i udvalget, når en professionshøjskole stiller forslag om ændring af studieordningen. Før eventuelle ændringsforslag behandles på møder i uddannelsesudvalget er det også gavnligt med en dialog mellem dbio's repræsentanter og lokale uddannelseskoordinatorer, som kan vurdere konsekvenserne af forslagene i praksis.